

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"א 18571-02-24 בלושינסקי ואח' נ' תשבי

לפני כבוד השופטת עינת רביד – אב"ד
כבוד השופט נפתלי שילה
כבוד השופט גלעד הס

המערערים 1. גיא בלושינסקי
2. ג.ב.אן פיקוח וניהול פרויקטים בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד ליאור אפשטיין

נגד

המשיב ניב תשבי
ע"י ב"כ עו"ד שי מיטרני

פסק דין

השופט נפתלי שילה:

לפנינו ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום מיום 12.12.23 (כב' השופט גיא הימן בת"א 18-07-27764) שקיבל את תביעת המשיב כנגד המערערים וחייב אותם לשלם לו סך של 820,168 ₪ בתוספת הוצאות ושכ"ט עו"ד.

א. תמצית פסק הדין של בית משפט קמא

1. בשנת 2009 רכש אביו של המשיב (להלן: **האב**), עבור בנו, המשיב, זכויות לשתי יחידות דיור במיזם בנייה שתוכנן ברח' בן גמליאל 10 בתל אביב, וזאת כחלק מקבוצת רכישה שארגן המערער 1 (להלן: **המערער**), באמצעות חברות הקשורות אליו (להלן: **הקבוצה**). בהסכמי השיווק שנחתמו, רכש האב שתי יחידות דיור שסומנו כיחידות 48 ו- 49 ושטחן המתוכנן יחד, עמד על כ- 200 מ"ר.

2. למרות זאת, המערער מכר את יחידה 49 לקונה אחר מאחורי גבו של המשיב והאב. הדבר התגלה להם רק לאחר שקיבלו עותק מהסכם השיתוף של הקבוצה, זמן רב לאחר שהוא נחתם ע"י המשיב. התברר שעל ההסכם הוספו הערות ותיקונים בכתב יד שלא היו בעותק שעליו חתם המשיב ונגרעה מחלקו יחידה אחת שהוא רכש. דירה 49 הושמטה וליד השורה שבה הייתה רשומה דירה 48, בוצעו תיקונים בכתב יד.

3. בעקבות גילוי זה ודרישתו של המשיב מהמערערים לפצותו, נחתם הסכם פשרה בין המשיב לחברה ביום 17.12.12, לאחר שהוחלפו טיוטות הסכם בין עו"ד גיבור שייצג את המשיב לבין עו"ד חגי' שייצג את המערערים (להלן: **הסכם הפשרה**). בהסכם הפשרה הוצהר שעד לאותו מועד שילם המשיב 850,000 ₪ לקופת הקבוצה והמשיב התחייב להפקיד בקופה עוד 650,000 ₪, כך שסך השקעתו תעמוד על 1.5 מיליון ₪. המשיב התחייב גם לחתום על מסמכי המימון עם הבנק המלווה. המערערת 2 (להלן: **החברה**) התחייבה מצידה לשלם את יתרת עלות בניית היחידה ככל שתהיה מעבר לסך הנ"ל, עד לסכום של 2.15 מיליון ₪. דהיינו, החברה התחייבה לשלם במקומו של המשיב עד לסך של 650,000 ₪ עבור בניית היחידה שהמשיב רכש. בנוסף נקבע, שאם יאלץ המשיב לשלם מכיסו את הסכום הנ"ל שעל החברה לשלם על פי הסכם זה, החברה תשיב לו סכום זה בצירוף ריבית המקובלת בבנק מרכזית בגין חשבוניות באשראי. הוסכם גם, שאם בסופו של דבר תעבור העלות הכוללת של בניית היחידה את הסך של 2.15 מיליון ₪, יישא המשיב בתשלום היתרה. על הסכם הפשרה חתמה החברה באמצעות מורשה החתימה מטעמה – המערער.
4. בשולי הסכם הפשרה נחתם כתב ערבות ע"י המערער כשבפרטי שמו של המערער נפלה טעות ונרשם בושינסקי גיא במקום בלושינסקי גיא ואולם מספר ת.ז. הוא של המערער. בכתב הערבות נאמר כי בהיותו של המערער בעל השליטה בחברה, הוא ערב לקיום כל התחייבויות החברה על פי הסכם הפשרה.
5. האב העיד שלאחר שהמשיב שילם את הסך של 1.5 מיליון ₪ בהתאם להסכם הפשרה, הוא פנה למערער שישלם את יתרת התשלומים שהוא חייב לשלם על פי הסכם הפשרה עבור הזכויות שרכש. המערער פרע שלוש דרישות תשלום בסך כולל של 180,210 ₪ ואולם לאחר מכן, המערער חדל מלפרוע את התשלומים שהוא התחייב לשלם לפי הסכם הפשרה. לדבריו, בלית ברירה, ועל מנת לא לעכב את התקדמות הבנייה, שילם האב מכיסו את דרישות התשלום הבאות של הקבוצה. האב העיד שנפגש עם המערער בנוכחות עורכי הדין והובטח לו שהחברה תקיים את הסכם הפשרה. למרות זאת, המערערים לא עמדו בחיובם והצטבר פיגור והמערער הסביר שהוא בנה לעצמו בית בהרצליה פיתוח ואין באפשרותו לשלם את התשלומים שהוא התחייב עליהם בהסכם הפשרה. גם המחאות שהמערער הבטיח לשלוח למשיב לצורך פירעון החוב, לא נשלחו.
6. לאור זאת, נאלץ המשיב להגיש תביעה על יתרת הסך שלא שולמה על פי הסכם הפשרה – 469,790 ₪ (650,000 ₪ פחות 180,210 ₪ שכאמור שולמו ע"י המערער). המשיב עתר גם לפיצוי בגין נזק לא ממוני בסך של 50,000 ₪, לתשלום עבור מס רכישה ששילם ביתר ולפיצויי הפרה בסך של 75,000 ₪ נוספים.
7. המערער טען בכתב הגנתו שהחברה איננה המארגנת של קבוצת הרכישה ולא המשווקת שלה והיא משמשת כחברת ניהול ופיקוח של הפרויקט. המערער טען גם שאין בינו למשיב

כל יריבות אישית ולא נטענה כלל טענה של הרמת מסך. לטענתו, הסכם הפשרה כמו גם כתב הערבות זויפו והמערערים כלל לא חתמו עליהם.

8. בפסק הדין קמא נקבע שטענות המערערים חסרות שחר. המערער היה הרוח החיה של המיזם. חלק הארי מההתנהלות של המשיב והאב הייתה מולו ובמעורבותו הישירה. המערער התחייב בעל פה שוב ושוב למשיב ולאב, כי יקיים את התחייבויותיו כלפיהם. **"שום בסיס ראיתי לא הונח לטענה כי הסכם הפשרה או איזה חלק ממנו או מכתב הערבות שצורף לו, זויף. ניסיון, מאוחר עד מאוד – בתום שמיעתן של הראיות וקודם להגשתם של סיכומים – להשלים מטעם ההגנה, חוות דעת של מומחה לכתבי יד – לא יכל לצלח. במקום שבו טענה לזיוף היא ביסוד ההגנה, אך מובן היה כי מי שביקש לתמוך את עמדתו בחוות דעתו של מומחה, משכיל היה לעשות כן עם הגשתן של הראיות הראשיות".** כפי שנקבע בהחלטה מיום 31.7.22, הוספת ראיה כזו, שהיא ראיה עיקרית ולא ראית הזמה, תשיב את התיק לתחילתו, וזאת שעה שהסתיימה שמיעת הראיות והתיק מוכן לשלב הסיכומים. מטרת הבקשה הייתה ניסיון לעיכוב סיום ההליך, התנהלות שאפיינה חלק מהתנהלותם של המערערים לאורך כל התיק. לא היה מקום למנות מומחה מטעם בית המשפט, בהעדרן של חוות דעת מטעם הצדדים.

9. **"עיקר בעיני הוא כי התובע העיד, בדברים מפורטים ועקביים שהותירו בי רושם מובהק של דברי אמת, על הסכם הפשרה, על נסיבות קשירתו ועל התנהלותו של נתבע 1 לאחר שנקשר... בשום שלב, כך לפי הראיות, לא גרס מי מהנתבעים כי ההסכם זויף או כי כתב הערבות הנספח לו אינו של אמת... מבוססת ומהימנה הייתה גרסתו של אבי התובע כי הנתבעים החלו, בפועל, בקיומו של הסכם הפשרה".** שהרי, המערערים שילמו למעלה מ-180,000 ₪ וקיום חלקי שכזה סותר חזיתית את טענת המערערים שהסכם הפשרה זויף. המערערים לא הציגו הסבר אחר לאותם תשלומים ששילמו. בנוסף, אם הסכם הפשרה זויף ע"י המשיב, לא הגיוני שהוא יודה שהמערערים שילמו חלק מהחוב. לכן ברור שהמשיב ואביו לא זייפו את הסכם הפשרה. **"דבר תביעתם – אמת לאמיתה הייתה".**

10. ב"כ דאז של המשיב, עו"ד גיבור, העיד שלאחר שהושגה טיוטת הסכם פשרה מוסכמת לאחר שנוהל מו"מ, נקבעה פגישה במשרדו שאליה הגיע המערער עם אישור זכויות חתימה בחברה והוא חתם בשם החברה וגם חתם אישית על כתב הערבות. האשמה כי עדותו של עו"ד גיבור היא שקרית, **"לא רק חמורה ועזת מצח, אלא כוזבת גם היא".**

11. יש לדחות את טענת המערערים שהיה על המשיב להגיש קודם תביעה כנגד החייבת העיקרית ורק לאחר מכן, כנגד הערב. די במאמץ סביר של פנייה אל החייב על מנת לנסות ולהיפרע ממנו. במקרה דנן, הערב הוא הרוח החיה מאחורי החייבת ועילת התביעה כנגדו היא **"מכוח התנהגותו הלא ישרה, זו לשון המעטה".** אין גם יסוד לטענה בדבר העדר יריבות והטענה אף נטענה בחוסר תום לב.

12. אי קיום ההתחייבות על פי הסכם הפשרה במהלך הבנייה היא הפרת ההסכם. גם טענת הקיזוז לא עלתה בכתב ההגנה ולא נמצא לה גם כל ביסוס ראיתי. לא הייתה כל הגנה מהותית למערערים.

13. החוב הוכח כל צורכו ולפיכך, סכום החוב בתוספת הריבית ההסכמית עומד על 601,957 ₪ נכון ליום הגשת התביעה. בנוסף, מאחר שהיקף הזכויות של המשיב במקרקעין קטן, התברר שהוא שילם מס רכישה ביתר. שהרי, המשיב חויב במס רכישה על בסיס ההנחה שהוא רכש 4% מהזכויות על פי ההסכם המקורי בין הצדדים, שבמסגרתו המשיב רכש שתי יחידות דיור וכך דיווחו המערערים לרשויות המס. אולם, בפועל המשיב רכש רק 2.38% מהזכויות במקרקעין ולכן הוא שילם מס רכישה ביתר בסך של 24,713 ₪. בין שהתנהלות המערערים בכל הנוגע לדיווח שביצעו לרשויות המס הייתה ברשלנות ובין שמדובר היה במעשה רמייה, המערערים אחראים מבחינה נזיקית לכך שהמשיב נאלץ לשלם עבור מס הרכישה יותר מכפי שהיה עליו לשלם על פי חלקו האמיתי במקרקעין, לו המערערים היו מדווחים לרשויות המס את חלקו הנכון. לכן, על המערערים לשלם גם עבור רכיב זה בצירוף ריבית והצמדה כחוק ולא על פי הריבית ההסכמית (שהרי אין מדובר בחוב שמקורו בהסכם הפשרה) בסך של 29,569 ₪ נכון ליום הגשת התביעה.

14. למשיב מגיע אף פיצוי בגין נזק לא ממוני עקב ההפרה ובמיוחד כשבהתנהלות המערער "היה יסוד של כזב ושל משיכת התובע ואביו באף" ובגין רכיב זה על המערערים לפצות את המשיב בסך של 50,000 ₪. רכיב הפיצוי שהמשיב ביקש בגין פיצויי הפרה, נדחה.

15. סיכומו של דבר: התביעה מתקבלת במרבית ראשיה ועל המערערים לשלם למשיב סך של 687,622 ₪ בגין העילות שהתקבלו: החוב על פי הסכם הפשרה, חיוב במס רכישה ששולם ביתר ופיצוי בגין הנזק הלא ממוני. בנוסף, על המערערים לשלם הוצאות משפט בסך של 23,000 ₪ וסך של 143,940 ₪ בגין שכ"ט עו"ד.

ב. תמצית טענות המערערים

1. הסכם הפשרה מעולם לא הוצג למערער טרם חתימתו, הוא לא ידע על קיומו, הוא לא היה מיוצג וטיוטות ההסכם הועברו לעו"ד חגי' שהעניק למשיב עוד בשנת 2009 התחייבות בדבר המחיר שישולם בגין היחידות. ביהמ"ש קמא לא נתן משקל לעדי המערערים שהעידו שהחתימה על הסכם הפשרה אינה חתימת המערער אלא חתימתו של עו"ד חגי'. גם עו"ד חגי' אישר שהחתימה נחזית להיות חתימתו. ביהמ"ש קמא אף התעלם מכך שלהסכם הפשרה לא היה היגיון כלכלי ומשפטי.

2. טעה ביהמ"ש קמא כשדחה את טענות המערערים שהסכם הפשרה זויף. המשיב לא הצליח להוכיח שנערך מו"מ עם המערערים טרם חתימתו של הסכם הפשרה ולא הציג הסברים לכך שהטיוטות שוננו. לא הוכח שעו"ד חגי' היה עורך דינם של המערערים וייצג אותם במו"מ מול המשיב. גם מזכירתו האישית של המערער העידה שהיא לא יודעת האם

מדובר בחתימת המערער ולפי דבריה נראה לה שמדובר בחתימת עו"ד חגי' אף עו"ד חגי' העיד שהחתימה נחזית כחתימתו ודומה לה.

3. ביהמ"ש קמא קיפח את זכויותיהם הדיוניות של המערערים בכך שמנע מהם הגשת חוות דעת גרפולוגית שתקבע שהם לא חתמו על הסכם הפשרה. על אף שביהמ"ש אישר במהלך המשפט להגיש בקשות נוספות, הוא סירב לבקשה להגשת חוות דעת מומחה מטעמם, בנימוק שהדבר יביא לפגיעה בקצב ניהול ההליך. זאת, למרות שההליך נמשך שנים רבות והוא טעה כשקבע שהבקשות הוגשו לאחר שכבר הוגשו הסיכומים. ביהמ"ש קמא שגה גם כשסירב להפעיל את סמכותו למינוי מומחה מטעמו בתום ההוכחות, לאחר שהתברר ששאלת הזיוף היא מרכזית.

4. ביום 10.3.21, לאחר שהמערער לקה בליבו והתבטל דיון ההוכחות, קבע ביהמ"ש קמא שעד ליום 18.4.21 יוכל כל אחד מהצדדים להגיש לבית המשפט כל בקשה או עמדה בקשר לישיבה שבוטלה. בהתאם להחלטה זו, ביום 11.4.21 ובהמשך לאותה ישיבה, הגישו המערערים בקשה לצירוף חוות דעת של מומחה גרפולוג בכל הנוגע לחתימות המתנוססות על הסכם הפשרה. אולם, ביום 29.6.21 דחה בית המשפט קמא את הבקשה בטענה של חוסר זמן. ברם, שמיעת הראיות החלה ביום 10.4.22, שנה לאחר הגשת הבקשה לצירוף חוות הדעת. ביום 7.3.22 הוגשה בקשה ע"י המערערים לעיון מחדש בהחלטה הנ"ל ואולם אף בקשה זו נדחתה ביום 22.3.22.

5. טעה ביהמ"ש קמא כשאפשר למשיב לפצל את שמיעת עדיו. כמו כן, לא עמד בפני ביהמ"ש קמא שום נתון המצביע שהמשיב שילם את מלוא התשלומים שהוא עצמו התחייב לשלם על פי הסכם הפשרה ולכן לא היה מקום להפעיל אותו. בנוסף, טעה ביהמ"ש קמא שיחס הלוואה שנתן המערער למשיב בסך של 180,000 ₪ על מנת שלא יעכב את בניית הפרויקט, כאילו היה מדובר בתשלום על חשבון חובם של המערערים על פי הסכם הפשרה.

6. אין שום ממצא שמעיד שהמערערים היו מודעים לטיוטות הסכם הפשרה. בתביעה אחרת שהגיש המשיב כנגד החברה, הוא הגדיר את החברה כמפקחת בנייה בלבד. עו"ד חגי' העיד שהוא לא ייצג את המערערים ולא הוסמך לחתום בשמם על הסכם הפשרה. לא הובאה גם כל ראיה לכך שנערכה פגישה לאחר חתימת הסכם הפשרה וכי המערער התחייב לקיימו. לא היה כל היגיון לכך שהמערערים יחתמו על הסכם פשרה, שעה שהם מעולם לא התחייבו למשיב שיימכרו לו זכויות בשתי דירות.

7. לדיון ההוכחות לא הגיעו כמה עדי תביעה לרבות עו"ד חגי' והמשיב עמד על חקירתו של עו"ד חגי' במועד נדחה. בית המשפט קמא התיר את דחיית המועד לשמיעת עדותו של עו"ד חגי' והפך את סדר הבאת העדים, כך שהמערער העיד לפני שהעיד עו"ד חגי', שהוא עד מטעם המשיב, וזאת למרות התנגדות המערערים. הדבר פגע בזכויות הדיוניות של המערערים.

8. החלפת סדר העדים בשל מחדל התייצבות עדי התביעה, אי מתן אפשרות להגנה להוסיף חוות דעת מומחה וההחלטה שלא ימונה מומחה מטעם בית המשפט, "מנעה למעשה מבית המשפט להיות מצויד בכל הכלים שבנמצא להכרעה" (סעיף 73 לערעור).

9. טעה ביהמ"ש קמא כשחייב את המערערים לשלם את ההפרש שהמשיב שילם בגין מס הרכישה ששולם על ידו ביתר. לא הוכח שהמשיב שילם סכום זה. בנוסף, טעה בית המשפט כשפסק הוצאות ושכ"ט בשיעור גבוה, כשהוא בא חשבון עם המערער שעבר אירוע מוחי שגרם לדחיית דיון ההוכחות. אדרבא, המערערים ניהלו את הגנתם כראוי ודווקא המשיב לא הביא את עדיו לדיון ההוכחות שנקבע.

10. מכל הנימוקים הנ"ל יש לקבל את הערעור, לבטל את פסק הדין ולחייב את המשיבה בהוצאות.

ג. תמצית טענות המשיב

1. לא נפלה כל שגגה בפסק הדין ויש לדחות את הערעור. טענות המערערים הן כנגד קביעות עובדתיות של בית המשפט קמא וכידוע, ערכאת הערעור אינה מתערבת בקביעות עובדתיות אלא אם נמצאה בהן טעות בולטת. המערערים לא מראים בטענותיהם שנפלו פגמים מהותיים בפסק הדין או שבית המשפט התעלם מראיות בעלות משקל מכריע. המערערים מבקשים למעשה לקיים דיון מחודש בפני ערכאת הערעור.

2. ביהמ"ש קמא שמע את כל העדים והגיע למסקנה נכונה שלא עלה בידי המערערים להוכיח את הגנתם וכי הם פעלו בחוסר תום לב וניסו לסרב את בירור התביעה ולדחות את הקץ. טענות המערערים כנגד "עסקת היסוד" אינה רלוונטית, מאחר שלאחריה נחתם הסכם הפשרה ועילת התביעה נובעת מהפרת הסכם הפשרה על ידי המערערים.

3. ביהמ"ש קמא מצא כממצא עובדתי שהסכם הפשרה נחתם ע"י המערערים ונדחתה טענת הזיוף שלא הוכחה כלל. ביהמ"ש קמא התבסס על עדות האב בכל הנוגע לכריתת הסכם הפשרה והתנהלות הצדדים לפיו והוא התרשם באופן מובהק שהאב והמשיב דוברי אמת. בנוסף, התשלום של כ- 180,000 ₪ ששולם ע"י המערערים בהתאם להסכם הפשרה, סותר את טענת הזיוף והמערערים לא המציאו הסבר אחר למהות תשלומים אלו שהועברו למשיב. ביהמ"ש קמא הסתמך גם על עדות עו"ד גיבור שנמצאה אמינה. פסק הדין מבוסס על קביעות עובדתיות והתרשמות מהעדים ואין להתערב בו.

4. המערערים סילפו את עדותו של עו"ד חגיג'. עו"ד חגיג' לא אישר שחתם על הסכם הפשרה והוא העיד בדיוק הפוך. המערערים לא הגישו חו"ד מומחה להוכחת טענת הזיוף ועו"ד גיבור, שהוא עד ניטראלי, העיד שהמערער חתם בפניו על הסכם הפשרה ועדותו לא נסתרה. המערערים אף לא הגישו תלונה במשטרה על זיוף הסכם הפשרה.

5. המערערים הסתירו בהודעת הערעור שהם הגישו בקשת רשות ערעור על החלטת ביהמ"ש קמא שדחתה את בקשתם להגיש חו"ד מומחה בעניין הזיוף באיחור וביום 26.10.21 נדחתה בקשתם למתן רשות ערעור. ביהמ"ש קמא צדק שדחה את בקשתם, מאחר שהיא הוגשה לאחר שלב הגשת הראיות ובאמצע שמיעת הראיות. על פי ההלכה, יש להגיש את הראיות כמקשה אחת ולא לשיעורין, במיוחד שליבת ההגנה של המערערים הייתה טענת הזיוף.

6. עו"ד חגי' לא התייצב לעדות מטעם המשיב והמשיב ביקש שיוצא כנגדו צו הבאה. במקרה דנן, עקב אי ההתייצבות, אפשר ביהמ"ש את שמיעת עדותו לאחר שמיעת עדות המערער ואולם הדבר לא גרם לעיוות דין למערערים.

7. לא הייתה כל טעות בכך שביהמ"ש קמא חייב את המערערים בתשלום הפרש מס הרכישה שהמשיב שילם ביתר. מדובר בעילת תביעה נפרדת בנוסף לעילה בגין הפרת הסכם הפשרה. לכן, הריבית שהמערערים חויבו בה היא ריבית חוקית ולא הריבית הסכמית, בניגוד לנטען בערעור. המערער שגה בכימות הזכויות שנרכשו ע"י המשיב ולכן נקבע שהוא אחראי לנזק שגרם לו או בכוונת מכוון או בטעות.

8. אין להתערב בפסיקת ההוצאות שנפסקו וזאת בהתחשב בהתנהלות המערערים. ביהמ"ש קמא נתן אמון מלא בעדי המשיב ודחה את עדות המערער שנמצאה בלתי אמינה. לאור כל האמור, יש לדחות את הערעור ולחייב את המערערים בהוצאות.

ד. דיון והכרעה

1. פסק דינו של בית המשפט קמא מבוסס בעיקרו על קביעות עובדה ומהימנות, לאחר שבית המשפט התרשם מהעדים באופן ישיר ובלתי אמצעי. המערערים מבקשים מבית משפט של ערעור להתערב בממצאים העובדתיים ואולם, הלכה היא, כי אין לעשות כן למעט במקרים חריגים. כידוע: "אשר לקביעות שבעובדה – כלל הוא כי בית משפט של ערעור לא על נקלה יתערב בממצאי עובדה שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית אשר התרשמה התרשמות ישירה מן העדים שהופיעו בפניה וממכלול הראיות האחרות שהוצגו לעיונה. בית המשפט התרשם באופן בלתי אמצעי מן הראיות ומן החומר המקצועי שהונח בפניו, ואין להתערב בקביעות העובדה על סמך התרשמות זו, אלא אם כן מסקנות הערכאה הדיונית אינן עומדות במבחן ההיגיון והשכל הישר.... בית המשפט בענייננו בחן את התשתית הראייתית בצורה מקיפה ומעמיקה, שקל והעריך את כל פרטי הראיות שראוי היה לייחס להם חשיבות ומשקל. קביעותיו העובדתיות מעוגנות היטב בראיות שהובאו, והן עומדות במבחן ההיגיון והסבירות." (ע"א 6768/01 אורי רגב נ' מדינת ישראל, פ"ד נט (4) 625 (22.4.04)).

ראו גם: ע"א 1242/04 ש. גמליאל חברה לבנין ופיתוח בע"מ נ' ש. ארצי חברה להשקעות בע"מ (11.9.06); רע"א 9304/17 פלוני נ' שירביט חברה לביטוח בע"מ (4.1.18).

2. מקרה דנן לא נמנה עם אותם מקרים חריגים המצדיקים התערבות. בית המשפט קמא צלל לעומק הראיות, ניתח את המסמכים והעדויות והגיע למסקנה נכונה. לפיכך, יש לאשר את פסק דינו של ביהמ"ש קמא מכוח [תקנה 148\(ב\) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018](#) וזאת מאחר שאין מקום לדחות את הממצאים העובדתיים שנקבעו בפסק הדין, הממצאים שנקבעו תומכים במסקנה המשפטית ואין בו טעות שבחוק. קיימת שגגה עובדתית אחת והיא שהבקשה להגשת חוות דעת מומחה מטעם המערערים הוגשה לאחר שהוגשו תצהירי הצדדים ואולם בטרם שהחלה חקירת העדים. ברם, אין בכך בכדי לשנות מצדקת הכרעת בית המשפט קמא ומסקנותיו. למעלה מן הצורך, אוסיף בקצרה את הנימוקים המרכזיים לדחיית טענותיהם של המערערים.

3. טענת ההגנה העיקרית של המערערים הייתה שהסכם הפשרה מזויף. לפיכך, היה מצופה שהמערערים יגישו במסגרת ראיותיהם חוות דעת של מומחה להשוואת כתבי יד, יחד עם מכלול הראיות והתצהיר שהגישו. אולם, למרות מרכזיותה וחשיבותה של טענת הזיוף, המערערים לא הגישו במסגרת ראיותיהם חוות דעת מאת מומחה מטעמם ורק כשנה וחצי לאחר מועד הגשת תצהירי ההגנה (נובמבר 2019), ביום 11.4.21, הגישו לראשונה המערערים בקשה לצרף ראיות נוספות, לרבות חוות דעת מומחה להשוואת כתבי יד.

4. אכן, בדיון שהתקיים ביום 10.3.21 ושבמסגרתו אמורים היו להיחקר העדים, לא נערכה חקירת העדים עקב אי התייצבות המערער מחמת מצבו הרפואי וביהמ"ש קבע כי: **"עוד יום 18.4.21 יוכל כל אחד מהצדדים, אם רצונו בכך, להגיש לבית המשפט כל בקשה או עמדה בקשר לישיבת היום ובקשר לאופן שבו מבוקש כי יימשך הדין בתיק זה"**. ברם, אין בהחלטה זו בכדי להתיר הגשת ראיות חדשות ובצדק דחה ביהמ"ש קמא את בקשת המערערים להוסיף חו"ד מומחה לראיותיהם בשלב כה מאוחר, לאחר ששני הצדדים כבר הגישו את מכלול ראיותיהם לתיק. בהחלטתו מיום 29.6.21 קבע בית המשפט קמא כי יש להגיש ראיות **"באלומה אחת ולא טיפין טיפין"** ובמקרה דנן הגשת ראיות חדשות בשלב זה **"עלולות לחייב את התובע לבחינה מחודשת של ראיותיו, לרבות עתירה להגשתן של ראיות משלימות. גם בבקשה זו הכריע את הכף השלב המתקדם שבו מצוי ההליך ומחדלם של הנתבעים להציג את הראיות המבוקשות במועד"**.

5. המערערים אף העלימו מכתב הערעור את העובדה שהם הגישו בקשת רשות ערעור על ההחלטה הנ"ל ([רע"א 56076-10-21](#)) וביום 26.10.21 בקשתם נדחתה ע"י כב' ס.ג. השופטת אביגיל כהן שקבעה כי: **"היעתרות לבקשה הייתה מובילה להוספת ראיות חדשות של הצד שכנגד ובהכרח הייתה מובילה להארכת הדיון ולסרבולו"**.

6. זאת ועוד: ביהמ"ש קמא נתן אמון מלא בעדותו של עו"ד גיבור שהעיד שניהל מו"מ עם עו"ד חגי' על נוסחו של הסכם הפשרה וכי המערער התייצב במשרדו וחתם בפניו על ההסכם (תצהיר עדות ראשית מטעמו ועמ' 51 לפרוטוקול מיום 10.4.22 שורות 16-3). לכן, ממילא נראה שאף אם הייתה מוגשת חו"ד מטעם המערערים, סביר שלא היה בה בכדי

לשנות דבר וזאת, לאור ממצאי המהימנות הברורים והחד משמעיים של המשיב ועדיו
בעוד שביהמ"ש קמא לא נתן כל אמון בגרסת המערער וקבע קביעות חמורות מאוד ביחס
אליו ולהתנהלותו.

כפי שציין כב' השופט עמית (כתוארו אז) [בע"א 3132/14 קרבצוב יורם נ' מלח הארץ](#)
בע"מ (18.6.15): "ובכלל, חוות דעת גרפולוגית אינה תרופה לכל מכאוב ואינה ראייה
קונקלוסיבית שיש בה כדי לגבור על מערך ראיות".

7. ביהמ"ש קמא אף העניק משקל לעובדה שהוכח שהמערערים שילמו מעל 180,000 ₪ על
חשבון חובם בהתאם להסכם הפשרה וברור שאם הסכם הפשרה היה מזויף והמערערים
כלל לא חתמו עליו, הם לא היו פועלים לפיו. ביהמ"ש קמא קבע בצדק שלא הוכח כלל
שהתשלום בסך של 180,000 ₪ ניתן ע"י המערערים למשיב בתורת הלוואה, מאחר שלא
נמצאה כל ראיה על כך ומדובר היה בטענת בדים. אפילו בכתב ההגנה שהגישו
המערערים לא נטענה טענת ההלוואה וכל שנטען הוא כי "כל סכום ששולם ע"י
הנתבעת...שולם כדי לסייע לתובע ולמעשה לסייע לפרויקט כולו ומתוך רצון של החברה
לקדם את הפרויקט שידע גם כך עיכובים רבים" (סעיפים 21 ו- 23 לכתב ההגנה).

8. אין כל יסוד לטענת המערערים שמזכירתו האישית של המערער גב' ברנד ועו"ד חגי' שזמונו
לעדות ע"י המשיב, אישרו שלא מדובר בחתימת המערער על הסכם הפשרה. כל
שגב' ברנד העידה הוא שהחתימה של המערער "הייתה טיפה יותר עגולה בלמעלה" (עמ'
36 לפרוטוקול מיום 10.4.22 שורה 25) וכי היא דומה לחתימת עו"ד חגי' (שם עמ' 38
שורות 16-18 ועמ' 39 שורות 8-3) אולם, עדותה כלל לא הייתה חד משמעית והיא עצמה
אמרה ש"עברו כבר קרוב לעשר שנים" (שם עמ' 36 שורות 25-26) ולכן דבריה לא תומכים
בגרסת המערערים. מה גם, שהיא אינה מומחית להשוואת כתבי יד. עו"ד חגי' עצמו
הכחיש בכל תוקף שהוא חתם על הסכם הפשרה וטען שהוא העביר את טיוטת ההסכם
שעו"ד גיבור העביר אליו למערער ואמר למערער "אתה רוצה לחתום, תחתום. אתה לא
רוצה, אל תחתום" (עמ' 6 שורות 9-10 לפרוטוקול מיום 26.6.22).

9. עו"ד גיבור, שביהמ"ש קמא נתן אמון מלא בעדותו, אף העיד שלאחר חתימת הסכם
הפשרה המערער שילם חלק מהכסף והוא הגיע עם האב למשרדו של המערער "ודיברנו על
איך הוא משלם את ההפרש של הכסף. גם זה היה" (שם עמ' 52 שורות 16-13). ברור
שאם היה ולו בדל אמת בטענת המערער שהוא לא חתם כלל על הסכם הפשרה, לא יכולה
הייתה להתקיים פגישה כזו שעניינה יישומו של הסכם הפשרה.

10. העובדה שביהמ"ש קמא אפשר להעיד את עו"ד חגי' שלא התייצב לשיבת ההוכחות
הראשונה לאחר שהמערער כבר נחקר, למרות שעו"ד חגי' היה עד מטעם המשיב, לא
פגעה באף זכות מהותית של המערערים. שהרי, עו"ד חגי' שימש כיועץ המשפטי של
המערערים, שכרו שולם לו ע"י המערערים (עמ' 2 שורות 14-10 לפרוטוקול מיום 26.6.22)
וגם במו"מ על הסכם הפשרה הוא ייצג את המערערים ועו"ד גיבור שלח אליו את טיוטות

1 ההסכם (עמ' 5 שורות 20-22). מכאן, שלמעשה עו"ד חגי' היה מהותית עד הקשור
2 למערערים ושייך "לצד שלהם", ולא נגרמה כל פגיעה במערערים בכך שהוא העיד לאחר
3 שהמערער עצמו נחקר.

4
5 11. אין גם להתערב בהכרעתו של בית המשפט קמא בכל הנוגע לחיוב המערערים בתשלום
6 שהמשיב שילם בגין מס הרכישה בשיעור שהיה גדול יותר מחלקו. שהרי, העובדה
7 שהמערערים דיווחו לרשויות המס שהמשיב רכש זכויות בשיעור גדול יותר מהזכויות
8 שהוא רכש בפועל, גרמה לנזק כספי למשיב ולאור התנהלות זו - שביהמ"ש ראה בה
9 לפחות רשלנות אם לא מעבר לכך - חויבו המערערים לשלם את הפיצוי הנזיקי. זאת, ללא
10 קשר להסכם הפשרה וללא תוספת הריבית ההסכמית, בניגוד לנטען בכתב הערעור. ככל
11 שהמערערים סבורים שהם זכאים להשבה ממי מבין השותפים בקבוצה שממנו נחסך
12 תשלום חלק זה שהוטל על המשיב, הם כמובן זכאים לפנות אליו ולעתור להשבת
13 הכספים. ברם, אין בעובדה שהמערערים עצמם לא נהנו מהתשלום שהמשיב נאלץ לשלם
14 ביתר לרשויות המס, בכדי לגרוע מחובתם לשפות את המשיב בגין הנזק שגרמו לו עקב אי
15 הגשת דיווח נכון ביחס להיקף זכויותיו, והתנהלותם שהייתה לכל הפחות רשלנית, היא זו
16 שגרמה למשיב נזק כספי.

17
18 12. אין גם להתערב בסכום ההוצאות שנפסק לחובת המערערים. מדובר בהליך שנמשך על פני
19 שנים רבות ודרש עבודה רבה מצד ב"כ המשיב. מקרה דנן לא נמנה עם המקרים החריגים
20 שבהם ערכאת הערעור תתערב בסכום ההוצאות שנפסקו.

21
22 13. **סיכומי של דבר:** מוטב היה שהמערערים לא היו מגישים ערעור זה מלכתחילה. לא
23 הייתה כל הצדקה להגשתו. לפיכך, אציע לדחות את הערעור ולחייב את המערערים
24 בהוצאות המשיב ובשכ"ט עו"ד בסך של 50,000 ₪. הערובה על פירותיה, תועבר למשיב
25 באמצעות ב"כ, על חשבון ההוצאות.

26
27
28
29 נפתלי שילה, שופט

30 השופטת עינת רביד – אב"ד:

31
32 **אני מסכימה.**

33
34
35
36 עינת רביד, שופטת

37
38 השופט גלעד הס:

39
40 **אני מסכים.**

1
2

גלעד הס, שופט

3
4
5
6
7

ניתנה היום, י"ז חשוון תשפ"ה, 18 נובמבר 2024, בהעדר הצדדים.

עינת רביד, נפתלי שילה, גלעד הס

גלעד הס, שופט

נפתלי שילה, שופט

**עינת רביד, שופטת
אב"ד**

8
9